

Bijlage II Afwegingskader Toegang IJmond gemeenten

1. Toelichting

Vanaf 1 januari 2015 zijn de gemeenten verantwoordelijk voor de zorg voor jeugd in zijn volle breedte (jeugd en opvoedhulp, jeugd-ggz en hulp voor jeugd met een beperking). De gemeenten worden daarmee ook verantwoordelijk voor de toewijzing van specialistische vormen van jeugdhulp. De toegang via indicering door het CIZ en via indicering door Bureau Jeugdzorg komt te vervallen.

Ter voorbereiding op deze nieuwe rol is een afwegingskader ontworpen. Met dit kader voeren gemeenten regie op de inzet van (specialistische) vormen van jeugdhulp - volgens de bedoeling van de transitie en de gemeentelijke beleidskaders - zonder zelf in de 'inhoud' van de professionele oordeelsvorming te treden.

Toepassing van het kader is dus vooral een stap in de 'professionele transformatie' naar een nieuwe werkwijze. Van de professionals die in het nieuwe stelsel (specialistische) zorg in kunnen roepen wordt commitment gevraagd aan dit vernieuwde proces.

Ter informatie

De nieuwe Jeugdwet kent een onderscheid tussen de vrij toegankelijke overige voorzieningen en de individuele voorzieningen.

Het vrij toegankelijke aanbod van een gemeente staat open voor elke burger. Mensen kunnen zichzelf opgeven, al of niet met behulp van een verwijzing van een beroepskracht. Gebruik van het afwegingskader is hierbij niet nodig - al kan het wel behulpzaam zijn om de vraag met de klant goed in kaart te brengen.

Individuele voorzieningen zijn niét vrij toegankelijk. Er is een verwijzing nodig van een daartoe speciaal aangewezen/bevoegde beroepskracht. De gemeenten in de IJmond hebben deze bevoegdheid toegekend aan de CJG - coaches. Daarnaast zijn op basis van de Jeugdwet ook de jeugdartsen, medisch specialisten, huisartsen, de kinderrechter en jeugd en gezinsbeschermers (die op grond van een jeugdbeschermingsmaatregel in een gezin werken) gerechtigd om te verwijzen naar een individuele voorziening.

De gemeenten verwachten van de CJG coaches dat zij werken met het afwegingskader en bieden dit kader als handreiking aan de andere betrokken beroepsgroepen aan.

Doel van het afwegingskader

- Beslissingen over passende ondersteuning zijn in de hele regio op gelijke uitgangspunten gebaseerd en voldoen aan dezelfde (kwaliteits-)kenmerken.
- Burgers van IJmond hebben tijdig toegang tot de juiste hulp langs de kortst mogelijke weg en de voor hen logische route.
- Beslissingen dragen bij aan realisatie van de doelstellingen van de transitie jeugdzorg:

- Bevorderen van eigen kracht van jeugdigen, gezinnen en hun netwerk;
- Beslissingen liggen steeds zo dicht als mogelijk is bij de klant;
- Beroepskrachten ondersteunen, nemen niet over;
- Ondersteuning is gericht op herstel van het gewone leven en wordt in de eigen leefomgeving geboden; Gezinnen en jeugdigen hebben te maken met een beperkt aantal schakels en een beperkt aantal professionele gezichten.
- De beslissingen bevorderen vraaggericht maatwerk. Er wordt niet gedacht vanuit indicaties ('past deze cliënt bij dit aanbod?') maar vanuit maatwerk: ('welke inzet en expertise dragen in dit geval bij aan versterking van de eigen kracht en is in deze situatie nodig om resultaat voor kind en gezin te behalen?').
- Bestedingen voor de uitvoering van zorg blijven binnen het beschikbare budget.

Monitoring

De gemeenten organiseren vanaf 2015 gebiedsgerichte monitoring op basis van cijfers over uitputting van ingekochte zorg en periodiek gesprekken tussen de in dat gebied bevoegde professionals en de aanbieders van zorg over de aard en omvang van de verwijzingen.

2. Gebruik van de werkbladen

De drie hier weergegeven werkbladen bieden een checklist ter ondersteuning van het proces van oordeelsvorming. De eerste twee werkbladen helpen je om na te gaan of het proces van oordeelsvorming voldoet aan de vereisten van de gemeenten en of je de voor de gemeente wezenlijke punten van afweging ook bewust in dat proces betrokken hebt. Op het derde werkblad vermeld je welke ondersteuning/hulp je daadwerkelijk in wilt roepen. De samenvattingen op blad 1 en 2 leveren samen met het derde werkblad de informatie waarmee de zorgaanbieder de zorg start en op grond waarvan de gemeenten (desgewenst) een beschikking afgeven.

Wanneer?

Je gebruikt de checklist in situaties waarin je overweegt om specialistisch aanbod (vanaf 1/1/2015 aangeduid als 'individuele voorziening') te betrekken bij de hulp in een gezin. Wanneer de gemeenten de contracten met zorgaanbieders gesloten hebben, komt een lijst met 'individuele voorzieningen' waarop een beroep gedaan kan worden, beschikbaar.

Hoe?

Het is niet nodig om je overweging op elk punt ook op papier te omschrijven. Een V is genoeg! Wel is het de bedoeling dat je per werkblad een samenvatting geeft: een conclusie op basis van de gemaakte afwegingen:

- Op werkblad 1: een korte samenvatting van de vraag
- Op werkblad 2: een korte samenvatting van de professionele overweging
- Op werkblad 3: in te zetten ondersteuning en zorg.

Je kunt ervoor kiezen de checklist te gebruiken in het gesprek met de klant. Je kunt de checklist ook voor jezelf en/of in de consultatie van een collega-professional gebruiken.

Het 'derde paar ogen'

Het afwegingskader gaat uit van besluitvorming in dialoog tussen de klant en de betrokken professional. In bepaalde situaties is het echter goed dat 'een derde' mee kijkt.

Dat kan gaan om de volgende situaties:

- Je weet het niet precies, er is nadere analyse nodig
- De problematiek leek enkelvoudig en oplosbaar maar er treedt geen verbetering in
- De problematiek is enkelvoudig maar vraagt intensieve, specialistische inzet
- De problematiek is chronisch, weinig veranderbaar en vraagt intensieve inzet
- Het gaat om vraagstukken van veiligheid
- Het gaat om complexe, onderling samenhangende problemen.

Ten behoeve van deze consultfunctie is een lijst met experts in de maak.

Beoogd resultaat

De betrokken beroepsgroepen hebben de afwegingen uit het afwegingskader verwerkt in hun eigen werkproces.

Afwegingskader Werkblad 1

DE KLANT EN ZIJN VRAAG

BLAD 1: Wat is hier aan de hand?	Samen met jeugdige, ouder(s), netwerk en evt. 'aanbrenger'		V
	Wil de klant zelf een plan opstellen (samen met familie/netwerk)? Zo ja, dan kan dit format aangereikt worden ter ondersteuning van een familiegroepsplan.		
	Is het duidelijk wie de vraag stelt? (jeugdige, ouder of professional?)		
	Heb je de vraag mét de klant samen verkend en geformuleerd?		
	Heb je daarbij het perspectief van het kind expliciet betrokken en heb je het kind gesproken en/of gezien?		
	Heb je eerder verleende hulp in kaart gebracht en dat werk betrokken in de formulering van de vraag?		
	Voldoende breed en diep		
	Heb je verkend of de volgende facetten een rol spelen in de vraag/situatie? <ul style="list-style-type: none"> ○ Zijn er vragen over de ontwikkeling van kind(eren)? ○ Zijn er vragen over de opvoeding? ○ Hoe ziet het netwerk er uit? ○ Spelen sociaal maatschappelijke factoren een rol? ○ Zijn er medische of psychische bijzonderheden? 		
	Aard en urgentie wegen		
	<ul style="list-style-type: none"> ○ Heb je aard, ernst en urgentie van de problematiek gewogen? ○ Heb je de kwetsbaarheid van kinderen (leeftijd/veiligheid) in de vraagformulering betrokken? 		
	○ Welk instrument heb je hiervoor gebruikt?	Naam:	
	Korte samenvatting van de vraag		
Wanneer is voor de klant het doel bereikt?			

Afwegingskader Werkblad 2

REFLECTIE

BLAD 2:	I. Aard van de vraag en het probleem		
	Afbakening, focus (gezins-)systeem		V
	Op wie richt de hulpverlening zich? (kind, gezin, samengesteld gezin, anders)		
	Is de situatie, het probleem duidelijk of is nader onderzoek/diagnostiek nodig?		
	Kiemen tot verandering		
	Wat heeft voor de klant prioriteit (motivatie)?		
	Wie kunnen bijdragen aan de oplossing van het probleem?		
	Patronen herkennen		
	Zijn er veroorzakende en in stand houdende factoren te herkennen?		
	Wat werkte wel en niet in eerdere hulpverleningstrajecten?		
	II. Opties/oplossingsstrategieën een voorhanden hulp		
	Brede kijk op mogelijke bijdragen en oplossingen		
	Wat kunnen gezinsleden zelf doen om het probleem op te lossen?		
	Wat kan het netwerk (familie, vrienden, burens, kennissen) betekenen?		
	Wat voor sociaal culturele activiteiten kunnen bijdragen aan het versterken van het gezin?		
	Welke bijdrage van professionals is nodig om het probleem aan te pakken?		
	Heeft de klant een voorkeur voor een bepaalde oplossing/aanpak/aanbod en uitvoerder?		
	Kennis over effectieve interventies		
	Wat weet je over interventies die hier, in deze situatie de meeste kans van slagen bieden? Raadpleeg eventueel een collega of de NJI databank effectieve interventies		
	Kosten		
	Wat kost dit aanbod en kan hetzelfde doel ook met goedkoper aanbod gerealiseerd worden?		
	Pgb of ZIN		
	Is de zorg verkrijgbaar in natura? Zo nee, check dan de voorwaarden voor aanvraag van een Pgb (een apart werkblad is in de maak).		
	Heb je een collega beroepskracht geconsulteerd in deze afwegingen? Zo ja, wie?	Expertise van:	
	Woonplaats klant	
	Wat is hier nodig?		

OMSCHRIJVING VAN IN TE ZETTEN ONDERSTEUNING EN HULP

BLAD 3: Welke ondersteuning zet je in?	In te zetten ondersteuning/hulp		
	Overige voorzieningen aanbod	Wat moet er nu gebeuren:	
		Doel:	
		Aanbieder/uitvoerder:	
		Periode:	
	Individuele voorzieningen	Wat moet er nu gebeuren:	
		Doel:	
		Aanbieder/uitvoerder:	
		Startgesprek met uitvoerder/aanbieder? ☐ Ja ☐ Nee	
		Periode:	
		Omvang:	
	Regie:		
	Regie bij		
	Terugkoppeling		
	Evaluatie	Per:	Met:
In geval van niet vrij toegankelijke hulp/in te vullen door ... volgt later.			
Beschikking			
Ha/Zv/Bl:	Vraagt klant om beschikking?	☐ Ja ☐ Nee	
Heel ZK:	inhoud van de beschikking	☐ Positief ☐ Negatief	
1 ^e beschikking afgegeven d.d.		Datum:	
Bezwaar	☐ Ja ☐ Nee	Datum:	
Beroep	☐ Ja ☐ Nee	Datum:	

Opties, overwegingen

(Waar) is wat nodig is beschikbaar?

Wat zijn alternatieven en wat daaruit wordt gekozen?

Wat heb je op grond hiervan nog met je klant te bespreken?

- Wat zie je als hulpverlener wat nodig / mogelijk is?
- Hoe ziet de klant dat
- en komt dat overeen?